

## ఎవరికి ఎవరు

నీకేమిటోయి ఆరుగురు కొడుకులున్నారు. తలో కొడుకు దగ్గర తలో రెండు నెలలున్నా నీ రోజులు దివ్యంగా వెళ్లిపోతాయి అనేవాడు ఆరుగురు ఆడపిల్లలతండ్రి రామ్మూర్తి మేష్టరు విశ్వనాథంతో ఎప్పుడూ.

“అ.... యీనాటి కొడుకులు తల్లిదండ్రులని చూస్తారటోయి.... మనకి పెట్టవద్దూ పొడువద్దూ, వాళ్ళబ్రతులు వాళ్ళు బ్రతికితే చాలులే” అనే వాడు విశ్వనాథం మాష్టారు.

పైకి అన్నా లోలోపల “ఆరుగురు కొడుకులున్నారు” ఆరుగురిలో ఏ ఒక్కడన్నా ఆదుకోకపోతాడా అన్న నిబ్బరం ఆయనకి వుండేది.

అందుకే ఈ రోజు నాలుగోకొడుకు ఇంటినుంచి వెడుతూ ‘ఇంకా ఇద్దరున్నారు ఫరవాలేదు’ అన్న ఆశతో ఐదోకొడు కింటికి ప్రయాణం అయ్యాడు ఆయన.

నలుగురు కొడుకుల యిళ్ళలో మర్యాదలు ముట్టాయి. యింక ఐదో కొడు కేదో తవ్వి తలకెత్తుతాడని ఆయన ఊహా :

తప్ప తలకెత్తాలని, మర్యాదలు సత్కారాలు చేయాలని ఆయనెన్నడూ కోరలేదు ! ఆశించలేదు ! ఆయన ఆశించింది రెండుపూటలా పట్టె దన్నం. పంచభక్ష్య పరసూన్నాలు కావాలని ఆయనమాత్రం ఎలా కోర తాడు ! తను వాళ్ళకి చెప్పించిన చదువులతో వాళ్ళ తాహతులెరిగిన ఆయన మాత్రం అలాంటి కోరికలు ఎలా కోరతాడు ! తండ్రికాబట్టి వార్ధక్యంలో ఆదుకోడం తమకర్తవ్యం అని గుర్తించి ఇంత పచ్చడివేసయినా అభి

మానంగా పెట్టాలని ఆయన కోరుకున్నాడు. తిట్టుకుంటూ, విసుక్కుంటూ సణుక్కుంటూ, ముష్టివెధవకి పడేసినట్లు కాకుండా క్లాస్ట్ ఆప్యాయంగా అభిమానంగా కనిపెట్టాలని కోరుకున్నాడు

అదే, చిన్నకోరిక కూడా అసంగతమై పోయింది ఆయన విషయంలో !

మొదట్లో ఒక పది రోజులు క్లాస్ట్ తండ్రి అన్న అభిమానంతో చూసేవారు. .... తరువాత తరువాత ముందు గొణగడం; పిల్లిమీద ఎలక మీదపెట్టి విసుక్కుడం, ఆతర్వాత ఎదురుగానే సాధింపులు .... కసురు కోడాలు ఆరంభమయ్యాయి .... ఒక్కొక్కళ్ళ యింట్లో ఆరు నెలలు వుండేసరికి గగనం అయింది. అదయినా అభిమానం చంపుకుంటే .... హు అభిమానం ఒకతేడిసిందా నాకు అనుకునేవాడు విశ్వనాథం.

నలుగురు కొడుకు లయ్యారు. యింక మిగిలిన యిద్దరూ మాత్రం యింతకంటే ఏం తీసిపోతారు అనిపించినా తప్పేదేముంది ? కానీ చూద్దాం. ఆ మర్యాదలుకూడా రుచిచూద్దాం .... అనుకున్నాడు విశ్వనాథం.

ఏమాట కామాటే చెప్పుకోవాలి .... పాపం పెద్దకోడలు ఓ రెండు నెలలు అభిమానంగానే చూసింది. మామగా రన్న మర్యాద చూపెట్టింది. తర్వాత మరి ఏమయిందో సణుక్కోవడం విసుక్కోవడం ఆరంభించింది. “అబ్బబ్బ వెధవగోల వచ్చిపడింది, మనిషికోరకంగా వండి వార్చలేక చస్తున్నాను. అసలే యీ చాకిరీకితోడు యీ చప్పిడి వంటలు, ఈ రొట్టెలు నా నెత్తిన వచ్చిపడ్డాయి పీడ ! విసుక్కుంటూంటే, పాపం పిల్లలతో చేసుకోలేక విసుక్కుంటుంది. అని సర్దుకునేవాడు విశ్వనాథం. సర్దుకోక ఏంచేస్తాడు కనక .... ఎవరిమీద కోపగిస్తాడు ? కోపగిస్తే వూరుకునేది ఎవరు ! వాళ్ళన్నారనికాదు తన రోగమూ అలాంటిదే. ఏంచేస్తాడు ? బ్లడ్ ప్రెషర్ ట .... షుగర్ .... కడుపునొప్పి - ఇంకా ఏవేవో ధనవంతుల

రోగాలన్నీ తనకెందుకు పెట్టాలి ఆ భగవంతుడు ? డబ్బున్న వాళ్ళకి  
జరిగినట్లు తనకెలా జరుగుతుంది ?

కోడలు .... పోనీ పరాయి యింటిపిల్ల తనమీద అభిమానం ఎందు  
కుంటుంది ! కొడుకు .... కన్న కొడుక్కీకూడా తనెంత శత్రువయ్యాడు ?  
తనేదో మూటలు దాచుకుని తనకి యాయడంలేదని కొడుక్కీ కోవం.

"నాన్నా, యీ నెలన్నా మీ పెన్షన్ డబ్బులు యాయడానికి వీలుం  
టుందా ? అహ, వీలుంటేనే, ఆ బట్టలకొట్టువాడు ప్రాణాలు కొరుకు  
తున్నాడు" అంటూ నిష్ఠూరంగా అడిగిగాడు ....

డబ్బుంటే ఈయకొండా మూటకట్టుకుపోతాడా తను ! ఆ మాత్రం  
ఎందుకు ఆలోచించరో ! కోడలు వెనకనించి సన్నాయి నొక్కులు  
నొక్కుతుంది.

"అ .... మనమెంతకని అడుగుతామండీ, ఆయన కుండాలి  
ఆ యింగితం. అయ్యో కరువుకాలం పిల్లలు వాడు అవస్థ పడుతున్నారని  
వదో వరకో చేతిలో పెట్టాలిగాని, మీ రెన్నిసార్లు అడుగుతారు? తినేది  
యిక్కడ, దోచిపెట్టేది ఇంకోరికీ" అంది.

ఎవరికి దోచిపెట్టున్నాడు తను ! వాళ్ళే పిల్లలా .... ఈ కొడుకు  
కొడుకుకాదా ! తనకొచ్చే ముష్టి నలభై ఐదు రూపాయల పెన్షన్ దాచేసు  
కుని మూటలు కడ్తున్నాడని వాళ్ళ అపోహ ! డబ్బుంటే కొడుకు యిబ్బం  
దులుచూస్తూ తనుమాత్రం వూగుకుంటాడా ? ఆ ముష్టి నలభై రూపాయ  
లకి ఎన్నిఖర్చులు ! ఒకనెల బొత్తిగా పంచెలు ఓనిగిపోతే నాలుగు  
కొనుక్కున్నాడు. మరి ఆ ఖర్చుకూడా కొడుకునెత్తిన రుద్దలేడుగదా !  
సరే యింకా ముక్కుపొడుం అనో. మందులనో తన ఖర్చు లుండనే  
వున్నాయి. ప్రతిదమ్మిడీ కొడుకుని ఎక్కడ అడుగుతాడు ! యింకోనెల

నాలుగో కొడుక్కు కూతురుపుడితే మరి ఆ చంటిదానిః ఓ చిన్నమెత్తు బంగారమన్నా పెట్టి ఏదో చేయించాలిగదా, బారసాలకి దానికి వెళ్ళివ దానికి రైలుఖర్చు అది అలా అయిపోయింది. ఇంకోనెల పెళ్ళాం మాసి కలు పేసిన గుడ్డలు కట్టుకుంటూంటే రెండు చీరలు, జాకెట్టులు, చలికి ముడుచుకు పడుకుందని ఓ రెండు దుప్పట్లు కొన్నాడు. ఆ నెల మూడో కూతురు వచ్చింది. ఆడపిల్ల పుట్టింటి కొచ్చిన ఆడపిల్లకి తాము వుండగానే గదా ఏదో యింత పసుపు కుంకం పెట్టడం! తర్వాత అన్నలు పెట్టబోయారా వాళ్ళు పుచ్చుకోబోయారా.... దానికి చీర రవిక, పిల్లలచేతుల్లో పది రూపాయలు పెట్టేసరికి ఆ నెల పెన్షన్ డబ్బుకొస్తా హరించింది. ఇంకో నెల ఏ మయినాసరే కొడుక్కు యివ్వాలనే అనుకున్నాడుగాని.... అను కోని ఖర్చు నెత్తినపడితే తనేం చేస్తాడు? కళ్ళజోడు గూట్లో పెట్టింది కొస్తా నాలుగేళ్ళ మనవరాలు లాగిపడేసింది. గుంటముండ! ఏం చేస్తాడు. జోడు లేకపోతే కళ్ళు కనపడి చావవాయ. క్రొత్తది కొనుక్కున్నాడు. ఇలాగే ఆరునెలలనుంచి అయిపోయింది. నిజమే ఇంట్లోవున్నాడు. డబ్బు చాలక యిబ్బంది పడ్తున్నారు. ఓ పదో పదిహేనో చేతిలో పెడదామని తనకుమాత్రం లేదూ! ఏం చేస్తాడు! ఖర్చులు అలా వచ్చాయి. ఏ వేళకి వాళ్ళకి అన్నీ జరిపించాలిగదా! యీ మాత్రం అర్థంచేసుకుండా కొడుకు కూడా అలా మాట్లాడడం కష్టం కలిగింది.

ఓ ఆర్నెల్లుండి రెండో కొడుకీంటికి ప్రయాణం అయ్యాడు. అక్కడేదో ఇంతకంటే పరిస్థితి బాగా వుంటుదన్నట్టు!

తీరా అక్కడికి వెళ్ళగానే పెద్దకోడలే ఎంత నయమో తెలియ వచ్చింది. పెద్దకోడలు ఓ రెండు నెలలయినా గౌరవంగా చూసింది. యీవిడ వెళ్ళినవారం పదిరోజులకే యీ రొట్టెలు చేయడం వేరే చప్పిడివంటలు అవి వండడం తనవల్లకాదని ఖచ్చితంగా చెప్పేసింది.

ఎవరికి ఎవరు

వుంటే వుండమన్నట్లు మాట్లాడింది ఎదురుగానే, మామగారన్న గౌరవం అయినా లేకుండా ఏంచేస్తాడు : చచ్చినట్టు ఆవే తిన్నాడు. అన్నంతింటే మగ్గ్ ఎక్కువయింది. డాక్టరు వద్దంటాడు. ఇంట్లో కోడలు చేయదు. కారాలు వడక కడుపు నొప్పి ఎక్కువయింది.

అన్నిటికంటే కోడలు ఎదురుగా అలా అంటున్నా కొడుకు వింటూ వూరుకోవడం ఆయనకి కష్టం కలిగించింది. కోడలు అందనిబాధ ఎందుకు మన బంగారం మంచిదయితేగా ..... అనుకున్నాడు. నాలుగు నెలలుకూడా గడవకుండానే కొడుకు నాన్నా తమ్ముడు మా వూరికి నాన్న నిపంపు అంటూ రాస్తున్నాడు, అని పదిసార్లు అన్నాడు. నిజమే ననుకుని మూడో కొడుక్కి తనమీదవున్న ప్రేమకి మురిపోతూ వెంటనే మూట ముల్లెతో మూడో కొడుకంటికి ప్రయాణం కట్టాడు.

తీరాచేసి మూడోకొడుకు గుమ్మంలో అడుగు పెట్టాకగాని అక్కడ తనని ఎవరూ ఆహ్వానించలేదని, తనకోసం ఎవరూ కలవరించ లేదని యిదంతా తనని వదుల్చుకోడానికి రెండోకొడుకు చేసిన దురాలోచన అని తెలుసుకుని కృంగిపోయాడు.

మూడోకోడలు మామగారిని చూసి గుమ్మంలోంచే మూతి త్రిప్పు తుని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. కొడుకు కనీసం వచ్చారా అనేనా పలక రింపలేదు. అప్పుడే ఆ ఇంట్లో తనకి జరగబోయే సత్కారాలు అర్థం అయ్యాయి. కాని తప్పేదేముంది : ఈ కోడలు రోగిష్టిదిట ఆయాసంట, నీరసంట : పిల్లలకే వండిపెట్టలేక చస్తుంటే ఈ తద్దినం ఒకటి వచ్చి వడింది. అని విసుక్కుంది. "ఇంట్లో పిల్లలకి తలో అరగ్లాసుడు పాలు ఇచ్చు కుండామన్నా గతిలేదు. కాని.... యాయినగారికి మాత్రం రెండుపూటలా రెండుగ్లాసులు పాలు నైవేద్యంపెట్టాలి" మొగుడిదగ్గర అంటూంది.

గ్లాసుకి మూడొంతులునీళ్ళు ఒక వంతుపాలు ఇస్తూకూడా ఏదో

ఇంట్లో పాలన్ని తనే త్రాగేసినట్లు ఎందుకలా సాధిస్తుందో కోడలు అనుకునేవాడు విశ్వనాథం. మరి తనేం చేస్తాడు! కాఫీ వద్దంటారు డాక్టరు.

ఈ కొడుకు తన దగ్గరినించి డబ్బులాగే తెలివి తేటలలో అన్నలని మించిపోయాడు. ప్రతినెలా తనింకా పెన్షన్ అందుకోకముందే ఏవేవో చెప్పి ఆ డబ్బులేకపోతే పీకలమీద ప్రమాదం కూర్చున్నట్లు మాట్లాడి మాయచేసి పట్టుకుపోయేవాడు. విశ్వనాథంచేతిలో దమ్మిడిలేక మందులుకూడా కొనుక్కోలేక నానా అవస్థ పడసాగాడు. ఇది చాలనట్లు నాన్నా, నీ ప్రావిడెంట్ ఫండ్ తాలూకు డబ్బుల తా ఏంచేశావు! ఇన్నూ రెన్ను డబ్బు వెయ్యిరూపాయలు వచ్చి నట్లుంది. అదెక్కడ దాచావు! అంటూ అడుగుతూంటే వళ్ళు మందేది విశ్వనాథానికి.

“ఏం తెలీనట్లు క్రొత్తగా అడుగుతాడేం! ప్రావిడెంట్ ఫండ్ ఏం చేశాడు?, ఆడపిల్ల లిద్దరి పెళ్ళిళ్ళకి చేసిన అప్పులు ఎవరు తీర్చారు? తనీ స్కూలు మేష్టరు జీతంతో తొమ్మండుగురు పిల్లలని పెంచి పెద్దచేశాడు ఆ రోజుల్లో గాబట్టి! చదువులు, పెళ్ళిళ్ళు అన్నీ ఎన్ని ఇబ్బందులు పడి చేశాడో ఎరగరా యీ పిల్లలు? ఆడపిల్లల పెళ్ళిళ్ళకి అప్పులు తెచ్చి ప్రావిడెంట్ ఫండ్ రాగానే చెల్లబెట్టినట్లు తెలియకనేనా ఆడగడం! ఇన్నూ రెన్ను డబ్బు గురించి అందరూ కలసి తనమీద కారాలు నూరిన సంగతి మరచే అడిగాడా! ఐదో వాడు అవిటివాడు. చదువు సంధ్య అబ్బలేదు. ఎదో పేపరు ఏజన్సీ తీసుకుంటాను ధరావతు! వెయ్యిరూపాయలు కట్టాలంటే ఆ డబ్బు ఆ కొడుక్కి ఇచ్చాడని అందరూ మూతులుముడుచుకున్న సంగతి జ్ఞాపకంలేకే అడిగాడా! అ ప్రయోజకుడయిన ఆ కొడుకు గతి తన శర్వత ఏమిటని ఆలోచించి ఆ వెయ్యి వాకికి ఇచ్చాడు. ఇంకా ఇన్నూళ్ళు తనదగ్గర కూర్చుందా? ఎంతపేషూ తన డబ్బుమీదేగాని తన మీద ఆపేక్ష ఎక్క

దుంది వాకికి. ప్రతి నెలా ఏదో చెప్తాడు. మరి ఇన్నాళ్ళు ఎలా గడిపాడో :  
యీ డబ్బు లేకపోతే ఏం చేసేవాడో :

రోజురోజుకీ కొడుకు డబ్బుకీ పీడించడం, ఆ బాధ భరించలేక యీ  
సారి ఎవరూ వెళ్ళమనకుండానే నాలుగో కొడుకింటికి ప్రయాణం కట్టాడు  
ఆయన.

నాలుగో కోడలు మామగారు పెద్దవారు అని గౌరవించడం మాట  
దేముదెరుగు, తనని అవమానించింది. పురుగు కన్నా హీనంగా చూసింది.  
విసుక్కున్నా సణుక్కున్నా తనంత బాధపడకపోను. కాని .... తలుచుకుంటే  
మనసు దహించి సాగింది ఆయనకి.

“అబ్బబబ్బ, మీ నాన్నగారేమిటండీ బొత్తిగా అంత ఎడ్డి మనిషి. ఆ  
బట్టలు ఆ వళ్ళు, ఆ పళ్ళు కంపు.... సరేసరి ముక్కుపొడుం వాసన పిల్లలకి  
కూడా తలిగిస్తున్నారు. ఆ వాసన. డోకువస్తుంది అంగి. పిల్లలని కూడా తన  
దగ్గరికి రాకుండా కట్టడి చేసింది.

ఇంకోసారి వర్షం వస్తూంటే ఎండేసుకున్న పంచ కోడలు ఎలాగూ  
తీయదని తెలిసి తనే వచ్చాడు తీసుకోడానికి. తను బట్టలు తీసుకుని మామ  
గారిపంచ ఓ కర్రపుల్లతో తీస్తూంది. ఎంతో నొచ్చుకున్నాడు ఆయన.  
తనంత అంటాని వాడా : తనపంచ పుల్లతో తీస్తూంది. తన విస్తరి చేత్తో  
ఎత్తకుండా చీపెరుతో తోస్తుంది. అంత ఏహ్యంగా వున్నాడా తను :

ఎంత అభిమానం చంపుకుని కొడుకు పంచ చేరినా అంత హీనస్థితిని  
భరించలేక మూడునెలలు కూడా నిండకుండానే ఐదో కొడుకింటికి బయలు  
దేరాడు.

ఆ ఇద్దరి యిళ్లలో మర్యాదలు రుచి చూస్తే అనుభవం పూర్తి  
అవుతుందను కున్నాడు ఆయన.

ఐదో కోడలు మామగారిని ఏదన్నా అనడానికి ఆశక్తురాలు కనక వూరుకుందో, లేక స్వతహాగా మంచిదోకాని మామగారిని అభిమానంగా చూసింది. ఐదో కొడుకు కూడా మిగతా వారికన్నా భిన్నంగా ఆప్యాయంగానే చూశాడు తండ్రిని. కొడుకు అవిటివాడు : కోడలు మూగది : అవును అవిటి వాడికి మంచి పిల్ల ఎక్కడ దొరుకుతుంది. ఏదో వాళ్ళ బ్రతుకులు వాళ్ళు బ్రతుకుతున్నారు. కోడలు ఇష్టం లేకపోతే మాటరాకపోయినా చేతలద్వారా చూపించచ్చు అయిష్టత. కానీ అలాంటి దేం కనపడలేదు విశ్వనాథానికి. అక్కడున్న ఆరు నెలలలోనూ, కాస్త ప్రశాంతిగా ఏ పోయి లేకుండా వున్నా ననుకునేసరికి కోడలు నెలలునిండి పుట్టింటికి వెళ్ళవలసి రావడంతో మళ్ళీ స్థానభ్రష్టత తప్పలేదు ఆయనకి.

ఆరో కోడలు రిక్నా దిగుతూండగానే మొగం చుట్టించుకుంటుంది. ఆవిడేనా అక్క గార్లకి తీసిపోయింది! ఎనూ ఏం తీసిపోదని నెలరోజులకే నిరూపించుకుంది.

“అబ్బ... ఇదోగొడవ వచ్చిపడింది నెత్తిమీదకి. ఎక్కడికీ ప్రిగా వెళ్ళడానికి లేకుండా ఈ ముసలాయన ఒకడు పీకల మీదికి ” అంటూంది.

తనేమన్నా వాళ్ళని సినిమాలకి వెళ్ళద్దన్నాడా, షికార్లకి వెళ్ళ ద్దన్నాడా? పిల్లల్లో సరదాలని అర్థం చేసుకోలేని ముర్ఖుడా! అక్కడికి కోడలు సినిమాలకి వెళ్ళినప్పుడు పాలుపోయించుకోమని, ఆ అన్నం దింపేయమని పురమాయించి వెడుతూంటే తను కాదన్నాడా! మరింకా ఎందుకో యీ నిష్ఠూరం?

యీ మాత్రానికే అయితే ఆయన యింత బాధపడకపోను. ఒక రోజు కొడుకుతో తను వింటున్నాడని తెలిసినా అంటూంది కోడలు- మన దేశంలోనే యిలా యీ ముసలాళ్ళు కొడుకుల యిళ్ళు పట్టుకుని ప్రవేలాడ్డం. అమ్మా నాన్న అంటూ ఎవరూ పై దేశాలలో ఇళ్ళలోకి చేరదీయరు.

అక్కడ ఎవరి దారి వారిదే : హాయిగా వుంటారు చీకు చింత లేకుండా. మనదేశంలోనే యీ దిక్కుమాలిన అలవాట్లు, ఆచారాలునూ. పై దేశాలలో ఒకళ్ళ మీద ఒకరు ఆధారపడరు. అంతగా డబ్బులేనివాళ్ళయితే అలాంటివాళ్ళని చూడడానికి ఆశ్రమా లాంటివి వుంటాయిట....' చదువుకున్న కోడలుగదా అంటే మిగతా వాళ్ళకంటే స్కూలు ఫైనలు ప్యాసయి, ఉద్యోగం కూడా వెలిగిస్తూందిగా మరి, దేశదేశాల ఆచారాలు ఏమిటో తెలుసు ఆవిడకి. వింటున్న విశ్వనాథం నవ్వుకున్నాడు.

విదేశాలదాకా ఎందుకు ? మనదేశం మాత్రం అంతకంటే ఏం తీసిపోయింది. ఇంకా అక్కడ తనలాంటివారిని ఆదుకోడానికి ఓర్డర్ హోమ్స్ వున్నాయి. ఇక్కడ అలాంటివి లేకుండానే తల్లిదండ్రులని ఇంట్లోంచి తరిమేస్తున్నారు. తేడా అంతే !

హూఁ. ఏం పిల్లలు ? ఎందుకొచ్చిన వ్యర్థమైన ఆశలు వాళ్ళమీద! రెక్కలు రాగానే ఎవరికి వారే అయ్యే పశు పక్ష్యాదులకి, బుద్ధిరిగిన మనుష్యులకి ఏం తేడావుంది ? .... తేడా లేక ఏం .... రెక్క లొచ్చిన పక్షుల గురించి తల్లి తండ్రి బాధపడవు. వాటిగురించి యావ వుండదు ! కానీ.... మనుష్యులు అంత తేలిగ్గా కన్న సంతానంమీద వాళ్ళలాంటి వారె నా మమ తానురాగాలు వదులుకోలేరు. అదే తేడా- మనిషికి పశువుకి అనుకున్నాడు విశ్వనాథం.

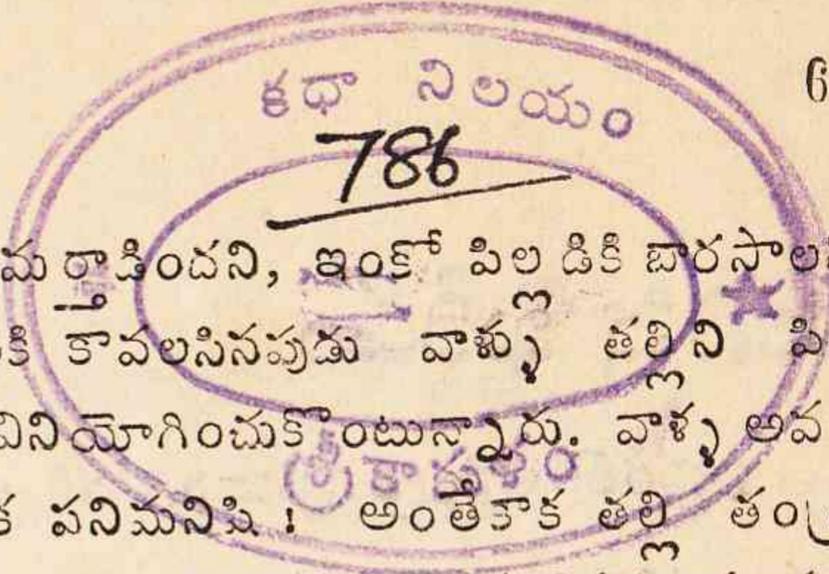
ఆరుగురు కొడుకులూ అయ్యారు ! ఆరుగురు కొడుకుల యిళ్ళలో పుచ్చుకో వలసిన మర్యాదలూ అందాయి. కలో గంజో ఒకపూట త్రాగి వస్తులుండడం, ఏ చెట్టుక్రిందో పడుకోడం యీ బ్రతుకు కంటే నయం కాదా ! కొడుకుల యింట్లో హీనాతి హీనంగా పడుండడంకంటే ఎవరి పంచలోనైనా పడుంటే వచ్చే అవమానం ఏముంది ! ఆ వచ్చే పెన్షన్ డబ్బులతో, నాలుగిళ్ళలో నలుగురు పిల్లలకి చదువు చెప్పుకుంటే యీ మాత్రం బ్రతకలేకపోడు !

యా మాతే ముందు అంటే కొడుకులందరూ అప్పుడు ఏమన్నారు? తలో కొడుకు తలో పదో యిరవయ్యో పంపితే. పెన్నన్ డబ్బు అది కలిపి ఏదో జీవితం వెళ్ళబుచ్చుచున్నా కొడుకుల చెవిని ఆమాట వేశాడు. "నన్నా మీరు పెద్దవారయ్యారు. ఎలాగో రిటైరయ్యారు. .. మళ్ళీ యిక్కడ కాపరం ఎందుకు? తలో గంజో అందరం ఒకచోటవుండే త్రాగుదాం. యిక్కడ యింటదే అదీ దండుగ కదా ! తలోకళ్ళయింట్లో తలో ఆరు నెలలువుంటే నిక్షేపంలా మీ రోజులు వెళ్ళిపోతాయి. మాతో వుండురుగాని "అంటే నిజమనుకున్నాడు. కొడుకుల అభిమానానికి మురిసిపోయాడు. అంటే కాని, తలో పదో యిరవయ్యో ఎత్తిపంపడం కంటే తండ్రిని ఇంట్లో ఉంచుకుంటే తండ్రి పెన్నన్ డబ్బు అదీ కలిపి వస్తుందని .... అంతదూరం ఆలోచించారని గుర్తించ లేకపోయాడు.

కొడుకులన్నట్టు తన పెన్నన్లో ముప్పై రూపాయలు ఇంటదే పోతుంది. కొడుకులు కాస్తోకూస్తో పంపినా యీ కరువు కాలంలో ఎలా సరిపోతుంది? పదిమంది పిల్లల యిల్లు ! యిల్లంటూ తల్లి తండ్రి అంటూ వున్నాక ఎవరో ఒకరు వచ్చి పోతూనే వుంటారు; సరే, ఆకపిల్లలు రావడం, పోవడం, అల్లుళ్ళు కోడళ్ళు మనవలు ముద్దుముచ్చట్లు వున్నంతలో ఎవరివేళక వాళ్ళకి జరపాల్సిందే గదా ! వీటన్నింటికీ డబ్బెక్కడ నించి వస్తుంది; తనకా బ్లడ్ ప్రెషర్, గుంటెదడ. నాలుగిళ్ళలో పిల్లలకి చదువు చెప్పడామన్నా ఇవన్నీ ఆలోచించి కొడుకులు చెప్పిన దానికీ ఆమోదించాడు.

కాని తన డబ్బుకోసం... తమ తల్లి చాకిరీకోసం ఆశపడ్డారు తప్ప తల్లి తండ్రి అన్న ఆభిమానం ఎక్కడుంది! బాగా తెలిసి వచ్చింది ఆయనకి.

భార్య గుర్తురాగానే ఆయన మనసు బాధగా మూలిగింది. తన భార్య ... వాళ్ల తల్లిని ... ప్రతివాళ్ళూ వంటలక్కకంటే తనకష్టంగా వుపయోగించు కొంటున్నారు. పాపం... అది నోరెత్తకుండా కొడుకుల యిళ్ళలో చాకిరీ చేస్తూంది. ఎన్నాళ్ళయింది భార్యని చూసి ! ఒకనెల ఏమన్నా కలిపి వున్నారేమో పెద్దకొడుకు యింటికి వెళ్ళాక ! అంటే, అప్పటినించి ఒక కోడలికి పురిటిరోజులని, ఇంకో మనవడి అన్న ప్రాసనలని, ఇంకో కోడ



లికి వేవిళ్ళని, ఇంకో మనవరాలు సమర్థాడిందని, ఇంకో పిల్లడికి బారసాలని మనవరాలి పెళ్ళని.... యిలా ఎవరికి కావలసినపుడు వాళ్ళు తల్లిని పిలిపించుకుని ఆవిడ శక్తిని పూర్తిగా వినియోగించుకుంటున్నారు. వాళ్ళ అవసరాలకోసం! వాళ్ళదృష్టిలో ఆవిడ ఒక పనిమనిషి! అంతేకాక తల్లి తండ్రి ఇద్దరిని ఒకరే భరించడం కష్టం అని చెరొకరిని తలొకరు వంతుల ప్రకారం వంచుకున్నారు అదేదో సినిమాలోలాగ!

తను, తనభార్య నలుగురి ఇళ్లలో ముష్టితుకునె నా ఇంతకన్నబాగా బ్రకతచ్చు. తనీసం ఒకేచోట పడుండి ఒకరి కొకరు తోడునీడగావుండచ్చు!

ఆ ఆలోచన రాగానే ఇంక ఆయన ఆలస్యం చేయకుండా మూడో కొడుకింట్లోవున్న భార్యకి వెంటనే తమ ఊరికి వచ్చేయమని ఉత్తరం రాసి వదేసి ప్రయాణం అయ్యాడు.

భార్యని చూస్తూనే ఆయనకళ్ళు చెమ్మిగిల్లాయి.... "పార్వతీ! నీకు నేను నాకు నీవు తప్ప మన కెవరూ లేరు. ఈ పిల్లలు, ఈ ఆశలు, మమకారాలు అన్నీ ఉత్తవే పార్వతీ.... ఈనాటినుంచి మనం ఎవరికీలేం. మళ్ళీ మన యిద్దరమే క్రొత్తజీవితం ఆరంభించాలి పార్వతీ.... ముందు లాగ మనకి ఎవరూ లేరు పార్వతీ.... ఎవ్వరూ లేరు" భార్య చెయ్యి పట్టుకుని ఏదో గొణిగాడు ఆయన.

భార్యని సత్రంలోవుంచి గృహాన్వేషణార్థం బయలుదేరేముందు మళ్ళీ అన్నారు. 'పార్వతీ, నీకు నేను నాకు నీవు తప్ప, ఎవరున్నారు మనకు?' పార్వతమ్మకి ఆయన అన్నది అర్థం కాకపోయినా కొడుకుల యింట్లో విసిగిన ఆమె మనసు ఆ మాటలు నిజమంది.

ఈ లోకంలో ఎవరికి ఎవరు ఉండరు, ఎవరికివారే అన్న సత్యం విశ్వనాథానికి తెలియదా! ఆయన ఇల్లు వెతుక్కుని వచ్చేసరికి నిద్రపోతున్న పార్వతమ్మ మరి ఆ నిద్రనించి లేవలేదని ఆయనకి ముండు తెలుసుంటే ఆమాట అంత నిబ్బరంగా అనివుండే వాడు కాదేమో! ....

(1969 జయశ్రీ పత్రిక నుండి)